

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Istungidokument

A6-0040/2008

19.2.2008

RAPORT

Roheline raamat „Turupõhised vahendid keskkonnapoliitikas ja sellega seotud valdkondades”
(2007/2203(INI))

Keskkonna-, rahvatervise- ja toiduohutuse komisjon

Raportöör: Anne Ferreira

Arvamuse koostaja (*):
John Purvis, majandus- ja rahanduskomisjon

(*) Menetlus kaasatud komisjonide osalusel – kodukorra artikkel 47

SISUKORD

	lehekülg
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
SELETUSKIRI	14
MAJANDUS- JA RAHANDUSKOMISJONI ARVAMUS (*).	17
TÖÖSTUSE, TEADUSUURINGUTE JA ENERGEETIKAKOMISJONI ARVAMUS	22
PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS.....	25

(*) Menetlus kaasatud komisjonide osalusel – kodukorra artikkel 47

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

roheline raamatu „Turupõhised vahendid keskkonnapoliitikas ja sellega seotud valdkondades” kohta (2007/2203(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse rohelist raamatut „Turupõhised vahendid keskkonnapoliitikas ja sellega seotud valdkondades” (KOM(2007)0140);
- võttes arvesse Brüsselis toimunud Euroopa Ülemkogu (8. ja 9. märts 2007) eesistujariigi järeldusi, sealhulgas Euroopa energiapoliitika I lisa;
- võttes arvesse Euroopa Keskkonnaagentuuri aruannet „Using the market for cost-effective environmental policy” („Turu kasutamine kulutasuva keskkonnapoliitika huvides”, nr 1/2006),
- võttes arvesse EÜ asutamislepingu artikleid 2 ja 6, mille kohaselt tuleb keskkonnakaitse nõuded integreerida ühenduse poliitika eri valdkondadesse, pidades silmas majandustegevuse arengu edendamist keskkonda säästval viisil;
- võttes arvesse EÜ asutamislepingu artiklit 175;
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. septembri 1998. aasta otsust nr 2179/98/EÜ Euroopa Ühenduse keskkonna- ja säästva arengu alase tegevusprogrammi „Säästva arengu suunas” läbivaatamise kohta¹;
- võttes arvesse ELi säästva arengu strateegia läbivaatamist;
- võttes arvesse kuuendat keskkonnaalast tegevusprogrammi;
- võttes arvesse oma resolutsioone temaatiliste strateegiate kohta, mis käsitlevad loodusvarade säästvat kasutamist², linnakeskkonda³, jäätmete ringlussevõttu⁴ ja pestitsiidide säästvat kasutamist⁵;
- võttes arvesse oma 15. novembri 2007. aasta resolutsiooni ülemaailmse kliimamuutuse piiramise kohta 2 Celsiuse kraadiga: edasine tegevuskäik Bali kliimamuutuse

---

¹ EÜT L 275, 10.10.1998, lk 1.

² Euroopa Parlamendi 24. oktoobri 2007. aasta resolutsioon loodusvarade säästva kasutamise temaatilise strateegia kohta (Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2007)0154).

³ Euroopa Parlamendi 26. septembri 2007. aasta resolutsioonilinnakeskkonda käsitleva temaatilise strateegia kohta (ELT C 306 E, 15.12.2006, lk 182).

⁴ Euroopa Parlamendi 13. veebruari 2007. aasta resolutsioonjäätmete ringlussevõtu temaatilise strateegia kohta (ELT C 287 E, 29.11.2007, lk 168).

⁵ Euroopa Parlamendi 24. oktoobri 2007. aasta resolutsioon pestitsiidide säästva kasutamise temaatilise strateegia kohta (Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2007)0467).

konverentsiks ja järgnevateks aastateks¹;

- võttes arvesse kodukorra artiklit 45;
- võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise- ja toiduohutuse komisjoni raportit ning majandus- ja rahanduskomisjoni ning tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni arvamusi (A6–0040/2008),

Liidu keskkonnanäesmärgid ja taust

- A. arvestades, et kliimamuutust käsitlevate andmete kohaselt tuleb selle nähtuse mõjude piiramiseks võtta jõulisi meetmeid; arvestades, et Euroopa Ülemkogu seadis CO₂ heitmete vähendamise minimaalseks eesmärgiks 20 % aastaks 2020 ja 60 % aastaks 2050; arvestades, et Euroopa Ülemkogu seadis samuti eesmärgiks saavutada 2020. aastaks 20 %line taastuvenergia osakaal kogu tarbitud energiast ja parandada energiatõhusust 20 % võrra;
- B. arvestades, et oma ülalmainitud 15. novembri 2007. aasta resolutsioonis rõhutab Euroopa Parlament, et tööstusriigid on kohustatud võrreldes aastaga 1990 vähendama aastaks 2020 heitmeid vähemalt 30 % võrra ja 2050. aastaks 60–80 % võrra;
- C. arvestades, et saastust on palju erinevaid tüüpe ning loodusvarad ähvardavad lõppeda;
- D. arvestades paljude looma- ja taimeliikide väljasuremise suurt ohtu ning liidu seatud eesmärki peatada bioloogilise mitmekesisuse hävimine 2010. aastaks;
- E. arvestades liikluse kasvavat tihenemist liidus, eriti kaubavedude osas, ning sellest tulenevat energiatarbimise kasvu;
- F. arvestades, et turupõhised vahendid on olulised vahendid „saastaja maksab” põhimõtte rakendamiseks ning laiemas plaanis inimeste tervisele ja keskkonnale mõju avaldavate varjatud tootmis- ja tarbimiskuludega arvestamiseks kulusäästlikul viisil;
- G. arvestades liikmesriikide keskkonnamaksude (2 % kuni 5 % liikmesriikide SKTst) ja turupõhiste vahendite suuri erinevusi ning arvestades, et keskkonnamaksude osakaal liikmesriikide SKT-s on viimase viie aasta jooksul vähenenud;
- H. arvestades, et energiamaksud moodustavad keskmiselt 76 % keskkonnamaksudest ning transpordimaksud 21 %;
- I. arvestades, et kodumajapidamised tasuvad suure osa keskkonnamaksudest, kuid samal ajal on muud majandussektorid peamised energia- ja veetarbijad ning transpordi kasutajad;
- J. arvestades, et keskkonnakahjulike toetuste reform võib aidata kaasa kliimamuutuse probleemiga tegelemisele, säästva arengu edendamisele ja ELi rahvusvahelise konkurentsivõime säilitamisele;
- K. arvestades, et kliimamuutuse prognoositud ülemaailmse mõju tõttu tuleks lisaks

---

¹ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2007)0537.

majanduskasvu lahtisidumisele tootmis- ja tarbimisviisidest muuta ka meie sotsiaal-majanduslikku arengumudelit;

- L. arvestades, et praegused SKT majandusnäitajad ei ole enam piisavad sotsiaalse, majandusliku ja ökoloogilise tegelikkuse õigeks hindamiseks ega võta arvesse tähelepanu nõudvaid inimtegevuse tagajärgi keskkonnale; kaaluda tuleks uute keskkonnaalaste näitajate kasutuselevõttu loodud jõukuse arvutamisel, et selliseid muutusi paremini arvesse võtta,

Rohelise raamatu kriitika

1. väljendab rahulolu viite üle põhimõttele „saastaja maksab”, kuid avaldab kahetsust, et selle seos praeguste keskkonnapoliitiliste vahendite väljatöötamise ja hindamisega on nõrk või olematu; rõhutab, et „saastaja maksab” põhimõte võimaldab kehtestada toote reaalhinna, lisades toote hinnale tootmisest põhjustatud saaste koristamise ja keskkonna taastamise kulud; juhib tähelepanu asjaolule, et tegelikult on saastava toote või tootmise hind lõpuks palju kõrgem, kui sellesse arvata väliskulud, sest vältimine on taastamisest või saneerimisest odavam;
2. avaldab kahetsust, et erinevalt tootja tasandile suunatud turupõhiste vahendite eristamisest tulenevat kasust ei ole seda sama tarbijate puhul põhjalikult analüüsitud;
3. rõhutab, et põhimõte „saastaja maksab” ei tohi piirduda lõpptarbija, eelkõige kodumajapidamiste maksustamisega;
4. kritiseerib asjaolu, et rohelises raamatus keskendutakse peamiselt õhusaastele ja globaalsele soojenemisele ning jäetakse üldiselt tähelepanuta tootmis- ja turustamisprotsesside ning tarbimisharjumuste muu negatiivne mõju keskkonnale;
5. jagab komisjoni seisukohta turupõhiste vahendite mitmekesisuse ning maksude ja tasude eraldi käsitlemise kohta, millest viimased tähendavad tavaliselt makset selgelt määratletud teenuse või kuluartikli eest; rõhutab, et keskkonna- ja tervisekaitse ning säästva arengu strateegia eesmärkide saavutamiseks on vaja kasutada nii stimuleerivaid kui ka pärssivaid vahendeid;
6. väljendab kahetsust, et rahvusvaheline mõõde on vaid põgusalt ära märgitud ning et meetmeid, mille eesmärk on maksimaalselt vähendada piirkondade ja tööstussektorite vahelisi konkurentsimoonusi, ei ole endiselt kehtestatud;

Meetmed

7. avaldab heameelt rohelise raamatu üle; nõuab tungivalt, et komisjon töötaks välja turupõhiste vahendite kasutamise selge strateegia, hõlmates maksustamist, ELi heitkogustega kauplemise süsteemi läbivaatamist ning kaubandus- ja tehnoloogiapoliitikat, et hinnata keskkonnakahjustusi ja korrigeerida sellega seotud turutõrkeid;
8. palub, et komisjon kaaluks turupõhiste vahendite rakendusstrateegia väljatöötamisel põhjaliku aruande koostamist ELis rakendatud keskkonnakaitsevahendite tõhususe kohta,

võttes eesmärgiks määrata kindlaks, millistes valdkondades oleks asjakohane kehtiva õigusloome asendamine turupõhiste vahenditega;

9. palub komisjonil kasutada olemasolevate turupõhiste vahendite võrdlevat uuringut, et hinnata nende tõhusust ja julgustada heade tavade vahetamist liikmesriikide vahel;
10. kutsub Euroopa Liitu üles eristama majanduslikku kogurikkust elaniku kohta majanduslikust, sotsiaalsest ja ökoloogilisest puhasrikkusest, mis on tõelise arengu näitaja; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles põhjalikumalt uurima võimalust mõõta Euroopa majanduskasvu nn rohelisi näitajaid¹ kasutades, võttes arvesse rikkuse kadu seoses keskkonnale põhjustatud kahjuga;
11. tunnistab, et keskkonnakulude täielik arvessevõtmine on tähtis eeltingimus õiglase konkurentsi loomiseks eri ettevõtete vahel, majanduslike ergutuste suurendamiseks puhtama tootmise ja tarbimise nimel ning uuendustegevuse julgustamiseks puhtamate tehnoloogiate väljatöötamisel;
12. märgib, et keskkonnakulude arvesse võtmata jätmine on samaväärne keskkonnakahjuliku tegevuse toetamisega;
13. juhib tähelepanu sellele, et keskkonnakahjulike toetuste suur arv ELi liikmesriikides suurendab saastatust ja kahjustab tõsiselt põhimõtet, et saastaja maksab;

Põhimõtted

14. juhib tähelepanu asjaolule, et põhimõte „saastaja maksab” on üks ELi keskkonnapoliitika sambaid, mis tähendab, et väliskulud arvestatakse turuhinna sisse, kajastamaks tootmise ning keskkonna- ja tervisekahjude tegelikke kulusid; märgib, et põhimõtte „saastaja maksab” elluviimine jätab enamikus liikmesriikides tõsiselt soovida;
15. märgib, et turupõhised vahendid hõlmavad laia valikut vahendeid, mis on loodud vastama kindlale otstarbele, näiteks kaubeldavad load, mis on loodud saastuse (näiteks süsinikdioksiidi heitmete) vähendamiseks; keskkonnamaksud, mis on mõeldud hindade ning seega tootjate ja tarbijate käitumise muutmiseks, keskkonnatasud, mis on loodud keskkonnateenuste kulude katteks, keskkonnatoetused, mis on loodud puhtamate tehnoloogiate arendamise toetamiseks jne;
16. märgib, et keskkonnahoiu turupõhised vahendid on üks tõhusaimaid viise, kuidas saavutada keskkonnaeesmärke mõistliku hinnaga; rõhutab siiski, et selliseid vahendeid tuleb täiendada muude meetmetega, nagu tõhususstandardid, heitkoguste eesmärgid jne;
17. märgib, et turupõhistel vahenditel on täita väga oluline roll ELi taastuvenergia eesmärgi saavutamisel, milleks on taastuvenergia 20 %ne osakaal üldises energiatarbimises 2020. aastaks;
18. tunnistab, et keskkonnahoiu turupõhised vahendid on vaid üks viis keskkonnaeesmärkide saavutamiseks mõistliku hinnaga; rõhutab, et kõnealused vahendid ei asenda

---

¹ Keskkonnanäitajad või näitajad, milles arvestatakse keskkonda, nt IBED (Indicateur du bien-être durable) või ISEW (Indicator of Sustainable Economic Welfare / säästva majandushealu näitaja), tõelise arengu näitaja.

keskkonnaseadusi, millega määratakse kindlaks saavutatavad eesmärgid ja järgitavad normid, ning nende tõhusus sõltub seotusest teiste vahenditega ning sellest, kuivõrd viimased neid täiendavad;

19. on veendunud, et muutused säästva arengu ja süsinikuvaba majanduse suunas nõuavad pärssivate vahendite (nt maksud, tasud) ja stiimulite (nt kauplemissüsteemid) koos kasutamist;
20. rõhutab, et vahendite kombinatsioonide väljatöötamine aitab optimeerida turupõhiste vahendite kasutamist; on sellega seoses arvamusel, et turupõhised vahendid võivad anda suure panuse Lissaboni tegevuskava eesmärkide saavutamisse;
21. on arvamusel, et energia- ja kliimapoliitilised meetmed, mis võetakse vastu üldise lähenemisviisi raames nii ELi kui ka riiklikul tasandil, tuleb viia kooskõlla Lissabonis ja Göteborgis kokkulepitud eesmärkidega;
22. on seisukohal, et turupõhised vahendid on välismõjude arvessevõtmiseks tõhusad ja asjakohased ning neid tuleks kasutada sagedamini ja nendega tuleks haldusvahendeid täiendada, mitte asendada;
23. rõhutab, et turupõhiste vahendite rakendamine saastuse ja negatiivsete keskkonnamõjude käsitlemisel peab põhinema keskkonnaalasel tulemuslikkusel; on seisukohal, et turupõhiste vahendite rakendamise sotsiaalseid tagajärgi tuleb korvata poliitiliste erimeetmetega, näiteks miinimumhindadega, toetustega jne madala sissetulekuga kodumajapidamistele; on arvamusel, et lisaks tuleb vastu võtta meetmed baastarbimist ületava tarbimise karistamiseks;
24. nõuab, et turupõhised vahendid investeeritaks uuesti programmidesse, millega toetatakse keskkonnaeesmärke ning pehmendatakse võimalikku mõju konkurentsivõimele ja võimalikku sotsiaalset mõju; on arvamusel, et ELi heitkogustega kauplemise süsteemi raames korraldatud oksjonitelt laekuvad tulud võiksid tulevikus olla ELi põhiline rahastamisallikas;
25. tuletab meelde, et nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta direktiiviga 2003/96/EÜ, millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik¹ (energia maksustamise direktiiv) nähakse ette, et teatavatel tingimustel saab maksustamist kas täielikult või osaliselt asendada alternatiivsete turupõhiste vahenditega, sealhulgas eelkõige ELi heitkoguste kauplemise süsteemiga;
26. rõhutab keskkonnamaksude olulist osa keskkonnaeesmärkide saavutamisel; kutsub seetõttu komisjoni üles esitama enne 2008. aasta lõppu õigusloomega seotud ettepaneku kehtestada süsinikdioksiidi heitmete suhtes ühenduse tasandil minimaalne maksumäär;
27. on seisukohal, et turupõhiste vahendite puhul ei tohi piirduda üksnes heitmeõiguste või heitmekvootidega kauplemisega, ning tuleb ette näha muud võimalikud süsteemid, nagu süsinikuheitmete maksustamise sisseviimine ja fossiilsete kütuste toetuste vähendamine;

---

¹ ELT L 283, 31.10.2003, lk 51.

28. rõhutab, et keskkonnamaksu ei tohiks vaadelda eelkõige maksutulu tõstmise vahendina, vaid pigem vahendina, mille abil saab mõistliku hinnaga vältida kahjulikku saastamist ja keskkonnaseisundi halvenemist ning seeläbi edendada ühiskonna heaolu; rõhutab, et maksude kehtestamist sellistele negatiivsetele teguritele nagu saastatus peaks tasakaalustama maksude alandamisega selliste positiivsete tegurite osas nagu töajõud;
29. tuletab meelde, et vaatamata ühehäälsuse nõudele maksustamise valdkonnas annavad asutamislepingud võimaluse tõhustatud koostööks ning on olemas ka avatud koostöömeetod; kutsub seetõttu liikmesriike tegema edusamme keskkonnamaksude valdkonnas Euroopa tasandil, et vältida mis tahes maksudumpingut;
30. märgib, et keskkonnamaksude parem koordineerimine ELi tasandil ja parimate tavade vahetamine hõlbustab reformimist; toetab eelkõige ettepanekuid lubada liikmesriikidel vähendada käibemaksumäärasid või pakkuda energiatõhusatelt toodetelt ja energiasäästlikelt materjalidelt maksusoodustusi; rõhutab siiski asjaolu, et liikmesriigid peaksid ise otsustama, milline toimimisviis on asjakohane just nende maksusüsteemis;
31. võtab teadmiseks keskkonnamaksude reformimise eelised; kutsub liikmesriike üles neid reforme rakendama, et leevendada muu hulgas energiavaesust ning toetada süsinikdioksiidi väiksemate heitkogustega tehnoloogiaid, energia säästmist, energiatõhusust ja taastuvenergia tehnoloogiaid;
32. toetab töajõumaksude vähendamist riigi tasandil, kuid rõhutab, et see ei ole seotud ainult keskkonnamaksude reformimisega;
33. on arvamusel, et hinna moduleerimine on üks viis, kuidas mõjutada tootmis- ja tarbimisharjumusi ning ergutada kasutajaid valima asjakohaseid, keskkonnasõbralikumaid transpordiliike (nt vähendades ühistranspordi piletihinda); on arvamusel, et kõik turupõhiste vahendite kasutamisest tulenevad hinnatõusud peavad olema prognoositavad ning neis tuleb vajaduse korral arvestada igas liikmesriigis valitsevaid eritingimusi; rõhutab siiski, et hinnameetmete mõju võib olla piiratud teatavate sektorite ja teatavate tarbijate sihtgruppide vähese elastsuse tõttu;
34. rõhutab, et on vaja täpseid andmeid toodete ja teenuste terve elutsükli keskkonna- ja sotsiaalkulude kohta; kutsub komisjoni üles esitama selliste kulude hindamise meetoodika;
35. väljendab heameelt komisjoni, Euroopa Parlamendi, OECD, Maailma Looduse Fondi ja Rooma Klubi korraldatud hiljutise konverentsi „Beyond GDP” („SKT-näitajast kaugemale vaatamine”) ning selle raames tehtud suuremate otsuse üle; rõhutab vajadust täiendada SKTd muude näitajatega, et hinnata ühiskonna heaolu ja arenguid tasakaalustataval viisil, eriti seoses majanduskasvu mõjuga atmosfäärile ja ökosüsteemidele;
36. on veendunud, et turupõhiste vahenditega saab kaasa aidata teadustegevuse ja ökoloogiaalase innovatsiooni edendamisele, kuna tootjaid õhutatakse keskkonda või keskkonnanormatiive mitte-austavate toodete ja teenuste maksustamise kaudu investeerima energiatõhusamate toodete ja teenuste arendamisega seotud teadustegevusse;

Millised vahendid millistele sektoritele?

37. tunnistab, et praeguse Euroopa saastekvootidega kauplemise süsteemi kohaldamisala on eri energiaallikatest pärinevate kasvuhoonegaaside ja nendega seotud sektorite suhtes liiga kitsas ning komisjon ja liikmesriigid peavad tegema vajalikud parandused, et projekti kolmandas etapis alates 2013. aastast optimeerida ELi saastekvootidega kauplemise süsteemi;
38. nõuab tungivalt, et komisjon tugevdaks ELi kauplemissüsteemi, kehtestades järjest väiksema piirmäära ning laiendades seda kõigile peamistele saastajatele 2020. aastaks seatud kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise eesmärgi saavutamise põhilise meetmena;
39. rõhutab seetõttu, et ELi saastekvootidega kauplemise süsteem tuleb kiiresti läbi vaadata, et tulemuslikult likvideerida katseperioodil ilmnunud puudujäägid, sealhulgas äriühingute teenimatud kasumid, mis tulenevad (näiteks suurtele elektritootjatele) tasuta eraldatud CO2 kvootide arvelt soetatud varast; rõhutab, et põhimõtte „saastaja maksab” kindel järgimine ELi säästva arengu strateegias eeldab, et heitmekvootidega kauplemise ühenduse süsteem peaks põhinema heitmelubade enampakkumisel ning heitkoguste täielikul piirmääral, mis on kooskõlas ELi eesmärgiga vähendada 2020. aastaks heitkoguseid 30 % võrra, sealhulgas puhta arengu mehhanismi/ühise rakendamise (JI/CDM krediidi piirmäärad) kasutamise koguseliste piinormide ja kvalitatiiivsete nõuetega;
40. rõhutab selles osas ülemaailmse süsinikuturu arendamise edendamise tähtsust, et saavutada vajalik heitkoguste ulatuslik vähendamine kulusäästlikul viisil;
41. on veendunud, et turupõhiste vahendite suurem kasutamine transpordisektoris on kõikide transpordiliikide keskkonna- ja sotsiaalkulude täielikuks arvessevõtmiseks eriti oluline; peab eelkõige silmas kulude vähest arvessevõtmist maanteetranspordis, millel on negatiivne mõju teiste transpordiliikide (näiteks raudteetranspordi) konkurentsivõimele, ning tõhusamate ja puhtamate tehnoloogiate edendamist;
42. väljendab heameelt komisjoni ettepaneku üle lisada lennundus ELi heitkogustega kauplemise süsteemi, kuid on seisukohal, et kliimamuutuse mõjuga tegelemiseks nimetatud sektoris on vaja võtta paralleelseid ja täiendavaid meetmeid, nagu petroolimaks ja lämmastikoksiidi heitme maks;
43. nõuab tungivalt, et komisjon esitaks enne 2009. aastat õigusloome ettepaneku meretranspordiga seoses tekkivate kasvuhoonegaaside heitme vähendamise kohta, kuna meretranspordi ei reguleeri kõnealusel valdkonnas ei ühenduse ega rahvusvahelised õigusaktid;
44. on arvamusel, et energia maksustamine peaks jääma kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisel teisejärguliseks ja täiendavaks vahendiks ning seda tuleks kasutada vaid nende heidete puhul, mida kauplemissüsteem otseselt ega kaudselt ei suuda mõjutada;
45. tuletab meelde, et transpordi- ja ehitussektorid on suure energianõudlusega ja toodavad suure osa süsinikdioksiidi heitkogustest, mis ei kuulu heitkogustega kauplemise süsteemi;
46. on veendunud, et energia maksustamise direktiiv ning raskeveokite maksustamist käsitlev

direktiiv¹ (nn Eurovignette'i direktiiv) tuleks seostatuna ja kiiresti läbi vaadata, et vältida sama eesmärgiga meetmete kattumist ning muuta keskkonnamakse nii, et need hakkaksid kiiresti mõjutama erinevate majandussektorite tegevust keskkonnateadlikkuse suunas, muu hulgas väliskulude arvessevõtmisega;

47. on arvamusel, et nn Eurovignette'i direktiivi kohaldamine tuleks muuta kohustuslikuks kõigis liikmesriikides ning kohandada seda nii, et võimaldada väliskulude arvessevõtmist, maksustades infrastruktuuri ja eelkõige maanteetranspordi kasutamist; on seisukohal, et liikluse üleviimise vältimiseks Eurovignette'i direktiivi kohaldamisalasse mittekuuluvatele teedele peaks direktiivi laiendama kogu teedevõrgule;
48. rõhutab vajadust kohaldada turupõhiste vahendite kasutamisel parema õigusloome põhimõtteid ning vältida kattuvaid ja keerulisi õigusakte; toetab energia maksustamise direktiivi muutmist sellisel viisil, mis tagab, et ELi heitkogustega kauplemise süsteemis osalejad ei maksa heitkoguste eest kaks korda, st kauplemisel ja maksustamisel;
49. on seisukohal, et energiatoodete maksustamist käsitlevate õigusaktide läbivaatamise käigus tuleks tõsta maksude miinimummäära tööstuses või kaubanduses kasutatava transpordi valdkonnas; toetab maksustamise diferentseerimist energia ja keskkonna aspektist lähtuvalt ning süsinikdioksiidi heitme taseme põhjal;
50. kutsub komisjoni ja liikmesriike hindama energia maksustamise direktiivis toodud erandeid ja vabastusi ning kaaluma, milline fossiilkütus kui energia lähteaine võiks tulevikus olla maksuvaba, järgides samal ajal direktiivi ulatust ja mõtet ning hoides ettevõtjate jaoks ära muude maksu- või kauplemise süsteemide kohaldamisest tuleneva topeltkoormuse;
51. nõuab, et turupõhiseid vahendeid kasutataks laialdasemalt, et nii liikmesriikides kui ELis tervikuna saavutada keskkonnapoliitika eesmärgid ja eelkõige väliskulude arvessevõtmise; eelnevaga seonduvalt tuleks tähelepanu pöörata sellele, et liikmesriikide maksustamisalane iseseisvus ei põhjustaks konkurentsimoonutusi; teeb ettepaneku kasutada turupõhiseid vahendeid näiteks energiatõhususe ja hoonete soojustamise edendamiseks;
52. kutsub liikmesriike üles tugevdama ehitussektorile suunatud poliitikaalgatusi, et hõlbustada energianõudluse ja süsinikdioksiidi heitme vähendamist; rõhutab, kui oluline on toetada passiivsete, nn positiivse energiabilansiga elamute arendamist;
53. teeb ettepaneku, et elamusektori energiatõhususe parandamist ning linnatranspordist pärineva süsinikdioksiidi heitme tasakaalustamist kompenseeritaks Kyoto protokolliga mehhanismidel põhinevate ja rahalisi stiimuleid pakkuvate plaanide raames;
54. teeb ettepaneku, et sotsiaalelamusektori energiatõhususe parandamist kompenseeritaks Kyoto protokolliga mehhanismidel põhinevate plaanide raames;

---

¹ Nõukogu 25. oktoobri 1993. aasta direktiiv 93/89/EMÜ liikmesriikides kaupade autoveoks kasutatavate teatavate sõidukite suhtes kohaldatavate maksude kohta ning teatavate infrastruktuuride kasutamise eest kehtestatud tee- ja kasutusmaksude kohta (EÜT L 279, 12.11.1993, lk 32).

Erivahendid ja -sektorid

55. on arvamusel, et keskkonnakahjulike toetuste reform ei tohi piirduda ühise põllumajanduspoliitikaga; on seisukohal, et kõnealuses valdkonnas on transpordi-, eriti maanteetranspordi sektoris vaja võtta kiireid ja otsustavaid meetmeid; palub, et komisjon esitaks kiiresti reformiplaani keskkonnakahjulike toetuste järkjärgulise, kuid kiire kaotamise kohta kooskõlas nõukogu otsusega säästva arengu strateegia läbivaatamise kohta;
56. nõustub komisjoniga, et keskkonnakahjulike toetuste kaotamine on oluline täiendav meede säästva arengu ning eelkõige ELi liikmesriikide riigipeade ja valitsusjuhtide poolt heaks kiidetud eesmärkide saavutamisel integreeritud energia ja kliimamuutuse tegevuskava osas;
57. ootab, et keskkonnakaitseks antavat riigiabi käsitlevate ühenduse suuniste läbivaatamise käigus võtaks komisjon asjakohaselt arvesse vajadust mõjutada tootmis-, liiklus-, transpordi- ja tarbimismudeleid ning vähendada jäätmete kogust;
58. tuletab meelde ühenduse jäätmealaseid õigusakte, kuid avaldab kahetsust, et nendes ei käsitleta jäätmete mahu probleemi Euroopa Liidus; kutsub komisjoni ja liikmesriike kaaluma jäätmete maksustamise valdkonnas õigusliku raamistiku loomist, et takistada jäätmete tootmist ja vähendada keskpikas perspektiivis liidus toodetavate jäätmete taset;
59. väljendab heameelt turupõhiste vahendite tähtsustamise üle vee raamdirektiivi¹ rakendamisel ning peab väga oluliseks põhjavee võtmise ja veekvaliteedi halvenemise kulude ja vee puhastusseadmete arvessevõtmist vee hinna kujundamisel; rõhutab, et vee raamdirektiiv võib pakkuda võrdlusainet keskkonnavalaste turupõhiste vahendite määratlemisel; nõuab tungivalt, et komisjon kontrolliks direktiivi rakendamist liikmesriikides ning kasutaks vee raamdirektiivi rakendamise ühisstrateegiat ja katselisi vesikondi parimate tavade uurimiseks ja edendamiseks; kutsub liikmesriike intensiivistama nende jõupingutusi vee raamdirektiivi nõuetekohasel rakendamisel ning eelkõige tagama, et kogu veetarbimine kuuluks majanduslikule hindamisele, mis hõlmaks ka veevaru kasutamise kulusid ja keskkonnakulusid kui peamisi kriteeriumeid, millel rajaneb vee maksustamine;
60. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kehtestama maksu- või tasusüsteemi, et vähendada kasutatavat pestitsiidide kogust ning ergutada keskkonnale ja tervisele vähem mürgiste ja vähem kahjulike pestitsiidide kasutamist;
61. usub, et alandatud käibemaksumäärade kehtestamise korral ökoloogilistele toodetele tuleb rangelt jälgida, kas sellest on tegelikult tarbijatele kasu, ning sellega peavad kaasnema täiendavad meetmed, nagu ökomärgistus, et luua toodete kerget võrdlemist võimaldav süsteem;
62. tunnistab raskusi turupõhiste vahendite kehtestamisel, mille eesmärk on suurendada või säilitada bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid ning käsitleda kohaliku

---

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiiv 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik (EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1).

iseloomuga keskkonnaprobleeme; kutsub komisjoni üles jätkama bioloogilise mitmekesisuse kadumise kulude hindamise ja turupõhiste vahendite võimaliku kasutamise kaalumist, võttes sealjuures arvesse, et bioloogilise mitmekesisuse päästmine või parandamine ühes piirkonnas ei tohi viia kohalike mõjude tõttu bioloogilise mitmekesisuse kadumiseni teises piirkonnas;

63. võtab selles suhtes huviga teadmiseks lämmastikoksiidide ja vääveldioksiidi heitkogustega kauplemise süsteemi kehtestamise teatavates liikmesriikides, arvestades, et selliste süsteemide abil saab mainitud liiki õhusaaste probleeme lahendada kõige kulusäästlikumalt; rõhutab, et lämmastikoksiidide ja vääveldioksiidi heitkogustega kauplemise süsteemi kehtestamisel tuleb arvesse võtta kõnealuste heitmete tekkimise kohalikke olusid ning piirduda täpselt piiritletud geograafiliste aladega;
64. nõuab, et komisjon näeks oma algatustega ette taastuvenergia arendamist toetavate mehhanismide säilitamise, mis on liikmesriikide poolt juba vastu võetud; rõhutab, et enne rahaliste stiimulite pakkumist biokütustele läheb vaja täiendavaid uuringuid, et teha kindlaks, kas neid toodetakse keskkonda säästvalt;
65. rõhutab, et turupõhiseid vahendeid tuleks kavandada nii, et nad ei mõjutaks negatiivselt rahvusvahelise konkurentsi tingimustes tegutsevate tööstuste (näiteks energiamahukate tööstuste) konkurentsivõimet, et vältida müügi vähenemist seoses impordiga (nn lekkimine) ja lõpuks tööstuse ümberpaigutamist ning sellest tulenevalt ka keskkonnamõjusid väljaspool Euroopa Liitu;
66. palub komisjonil läbi viia teostatavusuuring seoses nn süsinikdioksiidi kaardi kasutuselevõttuga üksikisikute ja VKEde suhtes, milles oleks ära märgitud lubatud energiatarbimise ja toodetud kasvuhoonegaaside kogus;
67. väljendab heameelt selle üle, et lisaks maksustamisele ja heitkogustega kauplemise süsteemidele on esile kerkinud rahastamisvahendid, eelkõige on kättesaadavamaks muutunud niisugused rohelised/eetilised investeringud nagu rohelised obligatsioonid, mis pakuvad investoritele suuremat teadlikkust ja valikut turu osas;
68. tunnustab riskikapitalil ja erakapitalil põhinevate äriühingute toetavat rolli investeerimisel madalama süsinikdioksiidi heitkogustega tehnoloogia valdkonda;

Rahvusvaheline mõõde

69. märgib, et Euroopa rahvamajandustele kuulub enam kui 35 % kaubeldavate keskkonnakaupade maailmaturust ning Euroopa äriühingutel on seega hea positsioon ülemaailmsest rohelisest majandusest kasu saamiseks ja see korvab vähemalt osa SKT-le avalduvast mõjust;
70. toetab kohandamisvahendi kaalumist piiridel, et hoida muu hulgas ära võimalik nn süsiniku leke, mis võiks häirida süsinikdioksiidi heitme vähendamise ja liidu majanduse konkurentsivõime säilitamise kohustuse täitmist; palub komisjonil toetuda teatavates liikmesriikides läbiviidud uuringutele, et valmistada Euroopa Parlamendi jaoks ette kõnealuse vahendi võimalikku vastuvõtmist käsitlev aruanne; rõhutab siiski, et kohandamisvahendit piiridel tuleks rakendada üksnes siis, kui jõupingutused saavutada

kokkulepe seoses süsinikdioksiidi heitme kohustusliku vähendamisega rahvusvahelisel tasandil ebaõnnestuvad;

71. on veendunud, et selleks, et kõnesolev vahend oleks rahvusvaheliselt vastuvõetav, tuleks selles arvesse võtta parimaid olemasolevaid tehnikaid ja see peaks olema soodne kolmandatele riikidele, eelkõige arengumaadele;

72. võtab omaks, et kõiki konkurentsi vastu vähe kaitstud sektoreid hõlmavaid siduvaid võrdlusnäitajaid ja kohustusi tuleb eelistada piirimaksude võimalikule kohandamisele, et korvata moonutusi kaubanduspartnerite seas;

o

o o

73. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

SELETUSKIRI

Euroopa Liit on ilmutanud erilist aktiivsust keskkonnaküsimuste valdkonnas ning algatanud arvukaid arutelusid ja ettevõtmisi nii oma territooriumil kui ka rahvusvaheliselt (Kyoto protokoll). Liidu ajalugu ning tööstuse ja majanduse areng kohustab meid selleks ning seetõttu tuleb liidul olla teistele eeskujuks ja etendada juhtrolli keskkonnapoliitika valdkonnas.

Kliimamuutuste ajutise komisjoni moodustamine Euroopa Parlamendis on igati tervitav.

Praeguseks on keskkonnanõuded suurenenud, võitlus kliimamuutuse vastu nõuab seni kehtestatud oluliselt tugevamaid meetmeid.

Selleks tuleb mõista, et meie ühiskonna toimimine põhineb jõukuse loomisel, mis on majandusliku ja sotsiaalse progressi raamistik. Jõukuse loomine on alati sõltunud üha suuremast materjali- ja energiakasutusest.

Ilmneb, et see valem enam ei kehti: lühikeses, keskmises ja pikas perspektiivis toob paljude loodusvarade süvenev vähesus kaasa nende hankimise ja kasutamise hinna pideva tõusu ning suurendab nende nõudlust rahvusvaheliselt.

Samuti tuleb võidelda bioloogilise mitmekesisuse taastamise eest, kusjuures selle võitluse eesmärk ei ole mitte elava muuseumi loomine, vaid säilitada või taasluua elutähtsad funktsioonid, mida ökosüsteemid meile pakuvad. Kaalul on põllumajandustootmise saagikus ja täisväärtuslikkus, õhu, vee ja pinnase kvaliteet jne.

Praegu ei võeta peaaegu üldse arvesse seda, kui palju läheb keskkonnale maksma inimtegevus, eriti tööstus ja majandus, mis tehnilisemalt väljendudes tähendab väliskulusid.

Euroopa Liit on otsustanud suurema kontrolli alla võtta inimtegevuse mõju keskkonnale ning mõistab väga hästi, et püstitatud eesmärkide saavutamiseks tuleb mitmekesistada tegevust.

Seepärast on Euroopa Liit lisaks olemasolevatele õigusaktide kogule ja püstitatud eesmärkidele töötanud välja teisi vahendeid, mis aitavad kaasa keskkonnaseisundi parandamisele, sealhulgas subiidiumid ning see osa teadus- ja arendustegevuse seitsmenda raamprogrammi eelarvest, mis on ette nähtud säästvat arengut toetavate teadusuuringute, ökotehnoloogiate, teavituskampaaniate ja ennetustegevuse toetamiseks.

Lisaks sellele tuleb ELi poolt juba äraproovitud turupõhiste vahendite pöörata praegu erilist tähelepanu ja neid täiendada.

Teatavates liikmesriikides omandatud kogemuste toel on EL võimeline pakkuma välja selles valdkonnas ühenduse lähenemisviisi, algatades uusi skeeme ja edendades heade tavade vahetust liikmesriikide vahel. Sellise ühenduse poliitika peavad loomulikult kõik liikmesriigid heaks kiitma ning lahendama mõne liikmesriigi küsimused maksustamise ühtlustamise osas. Vastasel juhul on kõnealust poliitikat võimalik rakendada liikmesriikide vahelise tõhustatud koostöö meetodi alusel.

Peamised siin käsitletavad eri valdkondi puudutavad vahendid on rahalised stiimulid ja maksud. Raportöör on täiesti teadlik vajadusest käsitleda põhjalikumalt selliseid küsimusi nagu jäätmed, veepoliitika, pinnas jne, kuid soovib siiski keskenduda prioriteetsetele sektoritele ning määrata kindlaks keskkonnavaluste turupõhiste vahendite põhimõtted ja poliitika eesmärgid.

Üks vähestest ühenduse tasandil kohaldatavatest turupõhistest vahenditest on süsinikdioksiidi heitkogustega kauplemise süsteem, mis tuleb selle tulemuslikkuse suurendamiseks peatselt läbi vaadata.

Keskkonnamaksustamine on liikmesriigiti väga erinev ja selle osakaal väheneb. 2004. aastal moodustas keskkonnamaksudest laekuv tulu EL-15s keskmiselt 2,9 % SKTst, mis oli 6,5 % võrra vähem kui aastal 1999. Seega on vaja suurendada keskmist määra ning vähendada erinevusi liikmesriikide vahel.

Raportöör on teadlik asjaolust, et maksustamise osas on vajalik ühehäälsus, kuid soovib siiski rõhutada, et on üsnagi paradoksaalne tunnistada ühelt poolt keskkonnaohtude riikideülest olemust, kuid teisalt säilitada ühenduse tasandil *status quo* keskkonnamaksude osas.

Praegune olukord soosib siseriiklikke lahendusi ning võib tekitada liikmesriikide ettevõtjate seas konkurentsimoonusi. Konkurentsivõime osas viib see ebaausa maksukonkurentsini ning tekitab pideva surve maksumäärade vähendamiseks, mis lõpuks ähvardab kahjustada riigi rahanduse elujõulisust ning riikliku poliitika, sealhulgas keskkonnapoliitika toetamist.

Kui maksustamise alal ei tule edasiminekut, jäävad lubade või kvootidega kauplemise süsteemid ainsateks olemasolevateks ühenduse vahenditeks. Süsinikdioksiidi kvootidega kauplemise süsteem võimaldab saavutada süsinikdioksiidi heitkoguste vähendamise eesmärgi, kuid selle kohaldamine ja tõhusus teistes sektorites on üsnagi küsitav. Tegelikult on teatavate kasvuhoonegaaside või muude heitgaaside, nagu lämmastikoksiidide ja vääveloksiidi heitkogused seotud kohalike tingimustega. Bioloogilise mitmekesisuse seisukohast ei tundu kompensatsioonisüsteemid olevat vastuvõetavad, kuna süsteem rajaneb sellel, et täiesti tühjale kohale luuakse uus loodusala, hüvitamaks teise loodusliku piirkonna hävitamist või kahjustamist majandus- või elamuehitusprojekti elluviimisel. Selline kompenseerimine on vaid illusioon, sest ei ole võimalik luua kahte täiesti identset ala.

Selleks, et turupõhised vahendid oleksid tulemuslikud, peavad nad üksteist ja teisi vahendeid täiendama, nende kohaldamisalast tuleb aru saada, kodanikud peavad neid aktsepteerima ja neid ei tohiks pidada täiendavaks ELi poolt avaldatavaks surveks.

Kui tahetakse, et Euroopa kodanikud võtaksid omaks keskkonnasäästliku eluviisi ja tarbimisharjumused ning vähendaksid inimtegevuse mõju ökosüsteemidele, tuleb neile see valikuvõimalus anda. Näiteks ei tohiks karistada töötajat, kes sõidab tööle oma autoga sellepärast, et puudub ühistransport.

Pealegi, kui soovitakse, et sellised jõupingutused oleksid sotsiaalselt vastuvõetavad, peavad need olema järkjärgulised ja mitte seadma löögi alla majanduslikult raskes olukorras olevaid kodumajapidamisi. Toodetele ja teenustele kehtestatavate maksude küsimusele tuleb läheneda ettevaatlikult, kuid on olemas ka teisi võimalikke lahendusi, näiteks jaotada liidu keskkonnanalaste eesmärkide saavutamiseks maksu kogusumma ümber sotsiaalse õigluse ja solidaarsuse põhimõtte alusel. Tegelikult on suur osa ettevõtlusmaksudest ja kapitalitulu maksudest veeretatud kodumajapidamistele ning seda on veelgi raskem kanda madalamapalgalistel.

Turupõhised vahendid ei piirne siiski ainult maksustamisega. Liikmesriigid on võtnud kasutusele teisi vahendeid, näiteks energiasäästu ja rohelise energia sertifikaadid. On olemas ka muid uusi vahendeid, mille keskkonna-, sotsiaalset ja ka majanduslikku mõju tuleb veel uurida.

ELi ja liikmesriikide konkurentsivõime seisukohast oleks teatavaid valdkondi (nt

kaubavedusid) käsitlev poliitika tõhusam, kui seda kohaldataks Euroopa tasandil. Näiteks on täheldatud, et teatavates liikmesriikides maanteevedudele kehtestatud maksud ei ole vähendanud kaubavahetust Euroopa tasandil, vaid lihtsalt suunanud liikluse teedele, millelt maksu ei võeta. Siseturu raames peab EL läbi vaatama oma lähenemisviisi vaba konkurentsi mõistele ning lugema prioriteetseks keskkonnasäästliku lähenemisviisi turul.

EL on näinud piisavalt hoiatavaid märke ning on teadlik ülesannetest, mille kõrgusel ta peab olema kliimamuutuse osas, et näha ette tänase poliitika võimalikku läbikukkumist ja olla selleks valmis. Ameerika teadlaste poolt hiljuti läbiviidud uuringu põhjal on süsinikdioksiidi heitkoguste hulk 1990. aastaga võrreldes kasvanud 35 % ning kui see arv kinnitust leiab, siis tähendab see, et Kyoto protokolliga raames püstitatud eesmärki vähendada süsinikdioksiidi heitkoguseid 5 % võrra aastaks 2012 on väga raske täita.

Raportöör on teadlik sellest, kui keeruline on leppida rahvusvaheliste lahenduste osas kokku tulemuslikus võitluses kliimamuutuse vastu. Liit peab jätkama oma jõupingutusi süsinikdioksiidi heitkoguste vähendamisel, et saavutada heitkoguste ülemaailmset vähenemist ning järgima rahvusvahelisi kaubanduseeskirju, eelkõige kaubanduspartnerite diskrimineerimisest hoidumise põhimõtet. Mõnes liikmesriigis ettenähtud ja käesolevas raportis toetatavad maksukohandused piiril näivad pakkuvat vastuvõetavat lahendust ning seepärast peaksid neid toetama kõik liikmesriigid ja komisjon. Kõnealune maks ei pruugi olla kooskõlas üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe teatavate sätetega, kuid komisjoni ülesanne on tagada WTO eeskirjade järgimine. Eeskiri näeb ette, et WTO liikmed võivad võtta meetmeid, sealhulgas proteksionistlikke meetmeid, mis on vajalikud inimeste, loomade või taimede elu või tervise kaitseks ning ammenduvate loodusvarade säilitamiseks.

Prognoosid kliimamuutuse ülemaailmse mõju ning üldisemalt inimtegevuse mõju kohta loodusele ning sellest tulenevalt inimeste tervisele peaksid lisaks majanduskasvu lahtisidumisele ressursside ekspluateerimisest ning tootmis- ja tarbimismudelitest muutma ka meie arengumudelit. Järelkult tuleks meil siin lääneühiskonnas võtta ette üleminek erinevale mudelile.

Seega tuleb meil endale esitada järgmised küsimused. Millised tegevuskavad ja milline poliitika tuleb meie eesmärkide saavutamiseks välja töötada? Kas on võimalik eluviisi muutmata ning tootmist ja tarbimist vähendamata saavutada meie ees seisvad keskkonnavalused ülesanded?

20.12.2007

MAJANDUS- JA RAHANDUSKOMISJONI ARVAMUS (*)

keskkonna-, rahvatervise- ja toiduohutuse komisjonile

roheline raamatu „Turupõhised vahendid keskkonnapoliitikas ja sellega seotud valdkondades”
kohta
(2007/2203(INI))

Arvamuse koostaja(*): John Purvis

(*) Menetlus kaasatud komisjonide osalusel – kodukorra artikkel 47

ETTEPANEKUD

Majandus- ja rahanduskomisjon palub vastutaval keskkonna-, rahvatervise- ja toiduohutuse komisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et turupõhised vahendid sisaldavad olulisi vahendeid „saastaja maksab” põhimõtte rakendamiseks ning laiemas plaanis inimeste tervisele ja keskkonnale avalduvate varjatud tootmis- ja tarbimiskuludega arvestamiseks kulusäästlikul moel;
- B. arvestades, et keskkonnakahjulike toetuste reform võib anda panuse kliimamuutuse probleemiga tegelemisel, säästva arengu edendamisel ja ELi rahvusvahelise konkurentsivõime säilitamisel,
  1. on seisukohal, et 2007. aasta kevadel Brüsselis toimunud Euroopa Ülemkogul sõlmitud kokkulepe vähendada ELi kasvuhoonegaasi heitkoguseid 2020. aastaks vähemalt 20% võrreldes 1990. aasta tasemetega¹ nõuab EU-27-lt täiendavat ühist jõupingutust, mille ulatuseks on mõõdetud -0,19% kuni -0,24% aastast SKT-st;
  2. märgib, et Euroopa majanduste arvele läheb enam kui 35% kaubeldavate keskkonkaupade maailmaturust ja Euroopa äriühingutel on seega hea positsioon ülemaailmsest rohelisest majandusest kasu saamiseks ning see korvab vähemalt osa SKT-le avalduvast mõjust;
  3. märgib, et turupõhised vahendid hõlmavad laia valikut vahendeid, mis on loodud teatavaks otstarbeks, näiteks kaubeldavad load, mis on loodud saastuse (näiteks süsinikdioksiidi heitmed) vähendamiseks, keskkonnamaksud, mis on mõeldud hindade

---

¹ 1990. aasta tasemed olid 4266,4 miljonit tonni CO₂ ekvivalenti (EU-15) ja 1104,4 miljonit tonni CO₂ ekvivalenti (EU-10).

ning seega tootjate ja tarbijate käitumise muutmiseks, keskkonnatasud, mis on loodud keskkonnateenuste kulude katteks, keskkonnatoetused, mis on loodud puhtamate tehnoloogiate arendamise toetamiseks jne;

4. juhib tähelepanu asjaolule, et viimaste aastate kogemus näitab, et küsimus „milline vahend on parim” on muutunud küsimuseks „milline vahendite kombinatsioon on parim”;
5. rõhutab, et vahendite kombinatsioonide väljatöötamine aitab optimeerida turupõhiste vahendite kasutamist; on sellega seoses seisukohal, et turupõhised vahendid võivad anda suure panuse Lissaboni tegevuskava eesmärkide saavutamisse;
6. tuletab meelde, et komisjoni uuringutes järeldatakse, et Kyoto eesmärkide saavutamine võib maksta kuni 6,8 miljardit eurot, aga ELi kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemi kasutamise abil on võimalik vähendada aastaseid kulutusi 2,9–3,7 miljardi euroni;
7. on arvamusel, et energia- ja kliimapoliitilised meetmed, mis võetakse vastu üldise lähenemisviisi raames nii ELi kui ka riiklikul tasandil, tuleb viia kooskõlla Lissabonis ja Göteborgis kokkulepitud eesmärkidega;
8. tuletab meelde, et energia maksustamise direktiivis sätestatakse, et teatud tingimustel võib maksustamise asemel täielikult või osaliselt rakendada muid turupõhiseid vahendeid, sealhulgas kauplemissüsteemi;
9. on arvamusel, et turupõhised vahendid on kohased ja tõhusad vahendid välismõjude arvessevõtmiseks ning neid tuleks kasutada märksa sagedamini ja need peaks regulatiivseid vahendeid täiendama, mitte asendada;
10. nõuab, et üksikutes liikmesriikides ja ELis kasutataks rohkem turupõhiseid vahendeid keskkonnapoliitiliste eesmärkide saavutamiseks; kuid seejuures tuleb tähelepanu pöörata sellele, et liikmesriikide maksustamisalane iseseisvus ei põhjustaks konkurentsimoontusi;
11. osutab sellele, et arvestades maksustatud kütuse nõudluse jäikust, oleks heitkoguste märgatava vähendamise saavutamiseks vajalik suurendada tarbijate maksukoormust¹, mis aga on poliitiliselt problemaatiline;
12. nõustub komisjoni analüüsiga, et ELi kauplemissüsteem on kõige kulutõhusam, nõudlusele vastavam ja objektiivsem olemasolev turupõhine vahend Euroopa Ülemkogu seatud kasvuhoonegaasi heitkoguste vähendamise eesmärgi saavutamiseks²;

---

¹ Economy of Environmentally Related Taxes, joonis 3.1: bensiini ja diisli müük ning maksustamine OECD Euroopas (1994–2004).

² Näiteks energeetikasektor on jätkuvalt võtmesektor kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisel. Võrreldes 2030. aasta alusmääraga, tuleneb sealt 66% ülemaailmsest vähendamisest. Enamikku elektritootmisest tulenevaid CO₂ heitkoguseid hõlmab praegu ELi kauplemissüsteem. Sama eesmärgi saavutamisele võivad kaasa aidata ka teised meetmed, näiteks elektrituru liberaliseerimine, mis hõlmab tarbija võimalust pakkujat valida.

13. palub seega komisjonil tungivalt tugevdada ELi kauplemissüsteemi, kehtestades järjest väiksema piirmäära ning laiendades seda kõigile peamistele saastajatele 2020. aastaks seatud kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise eesmärgi saavutamise põhilise meetmena;
14. on arvamusel, et energia maksustamine peaks jääma kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisel teisejärguliseks ja täiendavaks vahendiks, mida kasutatakse vaid nende heidete puhul, mida kauplemissüsteem otseselt ega kaudselt ei suuda mõjutada;
15. tervitab maksustamisele ja heitkogustega kauplemise süsteemidele lisaks rahastamishandike esilekerkimist, eriti niisuguste roheliste/eetiliste investeeringute nagu roheliste obligatsioonide suurenenud kättesaadavust, mis pakuvad investoritele suuremat teadlikkust ja valikut turu osas;
16. tunnustab riskikapitalil ja erakapitalil põhinevate äriühingute toetavat rolli investeerimisel madalama süsinikdioksiidi heitkogustega tehnoloogia valdkonda;
17. nõustub komisjoniga, et keskkonnakahjulike toetuste kaotamine sisaldab endas täiendavat olulist meedet säästva arengu ning eelkõige ELi liikmesriikide riigipeade ja valitsusjuhtide poolt heaks kiidetud eesmärkide saavutamiseks integreeritud energia ja kliimamuutuse tegevuskava osas;
18. seoses komisjonis valmiva ELi kauplemissüsteemi mõjuhindamisega usub, et tuleks täpsemalt uurida võimalusi kogu ELis ühise piirmäära kehtestamiseks, millega on seotud kõikide piirmäärade oksjonile panek komisjoni poolt iga kolme aasta tagant kuni 2020. aastani, pöörates kohast tähelepanu sellele, kuidas tuleks piirmäärade oksjoni tulused kasutada (kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamine, uurimis- ja arendustegevuse rahastamine jne), kindlustades ümberjaotamise, mis soosib neid liikmesriike, kes kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks tehtavate jõupingutuste tulemusel saastavad vähem, ning võttes nõuetekohaselt arvesse riigiabi eeskirju;
19. rõhutab selles osas ülemaailmse süsinikuturu arendamise edendamise tähtsust, et saavutada vajalik heitkoguste ulatuslik vähendamine kulusäästlikul moel, ning oletab, et ELi heitkogustega kauplemise süsteemi piirmäära tähtsustamine Euroopa esmase mehhanismina oma heitkoguste eesmärkide saavutamiseks mõjutab kõnealuse ülemaailmse turu loomist Euroopa Liidus kõrvuti olemasolevate edukate finantsturgudega;
20. on seisukohal, et on oluline julgustada ELi kaubanduspartnereid võtma tulemuslikke meetmeid kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks ning töötama välja võrreldavad ja vastastikku tunnustatud normid, kuid nõuab tungivalt, et juhul, kui sellised korraldused ei ole võimalikud, töötaks komisjon välja vajalikud stiimulid, näiteks süsinikuheidete maksustamise võrdsustamine; tõdeb, et kõiki konkurentsi vastu vähe kaitstud sektoreid hõlmavaid siduvaid võrdlusnäitajaid ja kohustusi tuleb eelistada piirimaksude võimalikule kohandamisele, et korvata moonutusi kaubanduspartnerite vahel;
21. kutsub komisjoni üles algatama üksikasjaliku ülevaate koostamist kehtivatest maksudest ja toetustest, et hinnata nende tulemuslikkust kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisel;

22. nõuab, et kogu ELis kasutataks turupõhiseid vahendeid rohkem keskkonnapoliitiliste eesmärkide saavutamiseks üldiselt ja eelkõige väliskulude arvessevõtmiseks; teeb ettepaneku kasutada turupõhiseid vahendeid näiteks rohkem energiatõhususe edendamiseks ja hoonete soojustamiseks.

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	19.12.2007
Lõpphääletuse tulemused	+: 26 -: 2 0: 7
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Mariela Velichkova Baeva, Zsolt László Becsey, Pervenche Berès, Slavi Binev, Sebastian Valentin Bodu, Sharon Bowles, Udo Bullmann, Jill Evans, Elisa Ferreira, José Manuel García-Margallo y Marfil, Donata Gottardi, Gunnar Hökmark, Karsten Friedrich Hoppenstedt, Guntars Krasts, Kurt Joachim Lauk, Andrea Losco, Astrid Lulling, Gay Mitchell, John Purvis, Alexander Radwan, Bernhard Rapkay, Heide Rühle, Antolín Sánchez Presedo, Olle Schmidt, Peter Skinner, Margarita Starkevičiūtė, Cornelis Visser, Sahra Wagenknecht
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Daniel Dăianu, Jorgo Chatzimarkakis, Werner Langen, Gianni Pittella, Bilyana Ilieva Raeva, Andreas Schwab
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 178 lg 2)	Theodor Dumitru Stolojan

25.1.2008

TÖÖSTUSE, TEADUSUURINGUTE JA ENERGEETIKAKOMISJONI ARVAMUS

keskkonna-, rahvatervise- ja toiduohutuse komisjonile

roheline raamatu „Turupõhised vahendid keskkonnapoliitikas ja sellega seotud valdkondades”
kohta
(2007/2203(INI))

Arvamuse koostaja: Neena Gill

ETTEPANEKUD

Tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon palub vastutaval keskkonna-, rahvatervise- ja toiduohutuse komisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. avaldab heameelt roheline raamatu üle; nõuab tungivalt, et komisjon töötaks välja turupõhiste vahendite kasutamise selge strateegia, hõlmates maksustamist, ELi heitkogustega kauplemise süsteemi läbivaatamist ning kaubandus- ja tehnoloogiapoliitikat, et hinnata keskkonnakahjustusi ja korrigeerida sellega seotud turutõrkeid;
2. palub, et komisjon kaaluks turupõhiste vahendite rakendusstrateegia väljatöötamisel põhjaliku aruande koostamist ELis rakendatud keskkonnakaitsevahendite tõhususe kohta, võttes eesmärgiks määrata kindlaks, millistes valdkondades oleks asjakohane kehtiva õigusloome asendamine turupõhiste vahenditega;
3. märgib, et turupõhistel vahenditel on väga oluline roll ELi eesmärgi saavutamisel taastuva energia osas, mille osakaal üldises energiatarbimises peab 2020. aastaks olema 20%;
4. rõhutab vajadust kohaldada turupõhiste vahendite kasutamisel parema õigusliku reguleerimise põhimõtteid ning vältida kattuvaid ja keerulisi õigusakte; toetab nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta direktiivi 2003/96/EÜ¹ (millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik; energia maksustamise direktiiv) muutmist, millega tagatakse, et ELi heitkogustega kauplemise süsteemis osalejad ei maksa heitkoguste eest kaks korda, esmalt kauplemisel ja siis maksude näol;

---

¹ ELT L 283, 31.10.2003, lk 51.

5. nõuab, et turupõhised vahendid investeeritaks uuesti programmidesse, millega toetatakse keskkonnanäesmärke ning pehmendatakse võimalikku mõju konkurentsivõimele ja võimalikku sotsiaalset mõju; on arvamisel, et ELi heitkogustega kauplemise süsteemi raames korraldatud oksjonitelt laekuvad tulud võivad tulevikus olla ELi põhiline rahastamisallikas;
6. võtab teadmiseks keskkonnamaksude reformimise eelised; kutsub liikmesriike üles neid reforme rakendama, et leevendada muu hulgas energiavaesust ja toetada väikese süsinikdioksiidihitmega tehnoloogiaid, energia säästmist, energiatõhusust ja taastuvenergia tehnoloogiaid;
7. märgib, et keskkonnamaksude parem koordineerimine ELi tasandil ja parimate tavade vahetamine aitab reformimisele kaasa; toetab eelkõige ettepanekuid lubada liikmesriikidel vähendada käibemaksumäärasid või pakkuda energiatõhusatelt toodetelt ja energiasäästlikelt materjalidelt maksusoodustusi; rõhutab siiski asjaolu, et liikmesriigid peaksid otsustama, milline toimimisviis on just nende maksusüsteemis asjakohane;
8. kutsub komisjoni üles uurima edasi piirimaksude kasutamise võimalusi, et innustada ELi kaubanduspartnereid vähendada heitkoguseid, ning tegelema ELi ühepoolsete meetmete konkurentsivõimele avalduva mõjuga; on arvamisel, et piirimaksud peaksid olema arvestatav valikuvõimalus, kui läbirääkimiste tulemusena ei sünni ulatuslikku rahvusvahelist kokkulepet kliimamuutuse kohta pärast 2012. aastat.

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	24.1.2008
Lõpphääletuse tulemused	+: 43 -: 1 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Šarūnas Birutis, Jan Březina, Renato Brunetta, Philippe Busquin, Jerzy Buzek, Pilar del Castillo Vera, Dragos Florin David, Den Dover, Adam Gierek, Norbert Glante, Fiona Hall, Rebecca Harms, Erna Hennicot-Schoepges, Mary Honeyball, Romana Jordan Cizelj, Werner Langen, Anne Laperrouze, Pia Elda Locatelli, Eugenijus Maldeikis, Eluned Morgan, Angelika Niebler, Reino Paasilinna, Atanas Paparizov, Francisca Pleguezuelos Aguilar, Anni Podimata, Miloslav Ransdorf, Vladimír Remek, Herbert Reul, Teresa Riera Madurell, Mechtild Rothe, Paul Rübig, Andres Tarand, Britta Thomsen, Catherine Trautmann, Nikolaos Vakalis, Alejo Vidal-Quadras, Dominique Vlasto
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Neena Gill, Lambert van Nistelrooij, Pierre Pribetich, Vittorio Prodi, John Purvis, Esko Seppänen, Vladimir Urutchev
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 178 lg 2)	

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	29.1.2008
Lõpphäätuse tulemused	+: 51 -: 2 0: 1
Lõpphäätuse ajal kohal olnud liikmed	Adamos Adamou, Georgs Andrejevs, Margrete Auken, Pilar Ayuso, Johannes Blokland, Frieda Brepoels, Hiltrud Breyer, Dorette Corbey, Magor Imre Csibi, Avril Doyle, Mojca Drčar Murko, Anne Ferreira, Karl-Heinz Florenz, Matthias Groote, Françoise Grossetête, Satu Hassi, Gyula Hegyi, Jens Holm, Caroline Jackson, Dan Jørgensen, Christa Kläß, Eija-Riitta Korhola, Holger Kraemer, Urszula Krupa, Linda McAvan, Roberto Musacchio, Riitta Myller, Péter Olajos, Miroslav Ouzký, Vladko Todorov Panayotov, Vittorio Prodi, Frédérique Ries, Guido Sacconi, Daciana Octavia Sârbu, Karin Scheele, Carl Schlyter, Kathy Sinnott, María Sornosa Martínez, Antonios Trakatellis, Evangelia Tzampazi, Thomas Ulmer, Marcello Vernola, Anders Wijkman, Glenis Willmott
Lõpphäätuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Iles Braghetto, Kathalijne Maria Buitenweg, Niels Busk, Antonio De Blasio, Duarte Freitas, Milan Gaľa, Johannes Lebech, Miroslav Mikolášik, Bart Staes, Lambert van Nistelrooij